

**Vårtal vid Sunnemo Hembygdsgård  
den 30 april 2010  
av Nicholas Génétay**

Jag blev både smickrad och överraskad på annandag påsk då Inger Johansson ringde till mig i Stockholm och undrade om jag ville vårtala i Sunnemo på valborgsmässoafton. Efter en kontroll i min kalender kunde jag dagen efter lämna besked och här står jag nu.

Jag heter Nicholas Génétay och de flesta känner mig som Nico. Jag är barnbarnsbarn till komministern Magnus Lagerlöf och hans hustru Anna. Jag är således en noretorpare. Magnus och Anna kom till Sunnemo för ganska exakt 123 år sedan. Magnus tillträdde sitt förordnande här i Sunnemo den 1 maj 1887.

Jag har haft förmånen att få tillbringa nästan all ledig tid i Sunnemo. Jag var bara tre veckor när jag kom hit första gången. Från den resan har jag inga minnen, men jag minns en tidig barndoms påsk då gamla landsvägen var i stort sett ofarbar och skogvaktare Ernst Henriksson tog oss i jeep den sista sträckan till morfar Nils och mormor Margits sommarstuga.

Som barn var loven i Sunnemo mycket viktiga för mig. Det var ett Eldorado av upplevelser, tillsammans med mina syskon och kusiner och även kamrater som jag lärde känna när jag blivit lite äldre. Att resa till Sunnemo var alltid förenat med lycka, även om bilresorna hit kunde vara långsamma. Och när somrarna var slut så var det med tårar i ögonen som jag reste härifrån.

Tjusningen med Sunnemo har inte avtagit med åren, utan tvärtom. Redan år 1982 köpte jag mig ett eget ställe, Björngårdshöjden, på andra sidan Grässjön. Där tillbringar jag så mycket av min lediga tid som möjligt. Känslan när jag på fredagskvällen, svänger av från länsväg 240, in mot Åke och Ann-Marie Isaksson, är obeskrivlig. Det är nästan alltid natt när jag anländer så jag kör på halvljus för att inte störa Åke och Ann-Marie för mycket.

Jag hoppas också att jag lite längre fram, när jag inte längre är bunden till arbetet, kommer att kunna tillbringa ännu mer tid i Sunnemo.

Jag har ett ganska stressigt och krävande arbete med långa arbetsveckor, men när det blir för stressigt och jag får svårt att sova, brukar jag alltid tänka mig till Sunnemo, t.ex. i en båt på Lidsjön, eller på något annat med anknytning till Sunnemo, eller på något projekt på Höjden. Då försvinner stressen. Det är ett bra tips som jag kan rekommendera.

Bakgrundsbilden på min dator är alltid ett motiv från Sunnemo, och jag brukar regelbundet surfa in på Urban Lavéns hemsida där han lägger upp månadens sunnemobild, ofta äldre fotografier och en massa annan intressant information om Sunnemo.

För 123 år sedan då min mammas farfar och farmor kom hit, fanns inte mycket till moderna bekvämligheter. Idag är jag ständigt uppkopplad via mobiltelefon och trådlöst Internet på Höjden. Vilken teknisk utveckling vi har varit med, bara under min livstid. Nu idag har jag gått på beredskap och händer något så kan jag sköta detta från Sunnemo. Låt oss nu hoppas att det inte ringer när jag står här och talar.

Så här långt har det här talet mest varit en hyllning till mitt älskade Sunnemo men i ett tal till våren bör ju också våren hyllas.

Tänk vilken underbar tid som nu kommer med alla fåglar som vaknar till liv, med naturen som ändras från förmiddag till eftermiddag. Jag minns när jag i början av 80-talet arbetade som ridande polis, att jag upplevde våren mycket starkt – jag bortser då från Valborgskommendingarna på Djurgården i Stockholm där det var mycket stökigt och vi som arbetade hade fullt upp – det jag vill minnas från den tiden är hur jag red ut på förmiddagen och upplevde naturen i Lill-Janskogen på ett sätt, för att på eftermiddagen uppleva naturen på ett annat sätt. De fantastiska vårdofterna....

Och eftersom tiden går så snabbt så dröjer det inte heller länge förrän liljekonvaljerna slår ut. Om några veckor är det dags för den vackraste och ljuvligaste blomman man kan tänka sig – och snart får vi njuta av dem. När min mormor levde brukade det alltid komma ett par brev från Sunnemo i slutet på maj och i början på juni som innehöll liljekonvaljer. Blommorna var väl inslagna med blött papper kring stjälkarna för att de skulle klara transporten till Stockholm.

För några år sedan hade jag förmånen att tillsammans med min mamma Birgitta Lagerlöf Génetay, få samtala i Sunnemo Folkets Park vid kaffeborden på en hemvändardag under ledning av Ewa Persson. Vi pratade bland annat om det arbete som jag då höll på med och som ännu inte är färdigställt – en komplett sammanställning av de uppteckningar som bland annat folkskolläraren E. G. Fröding och journalisten Ragnar Nilsson nedtecknat utifrån vad gamla i bygden har berättat. Ett urval av dessa berättelser finns i Sunnemoboken.

Här kommer några axplock som rör våren.

### **Berättat av Arrendator Ludvig Stenbäck, född år 1882 i Sunnemo**

Uppgiften rör Julmat – 1 maj.

De gamla hade mycket den ordningen, att de skulle gömma en del mat från julbordet till 1 maj. Då skulle det ätas upp. Både folk och kreatur skulle ha sitt.

Upptecknat av Ragnar Nilsson år 1929  
VFA 1784 sid. 62

Uppgiften rör Påsk.

När dimmelonsdan gick in, så skulle de tjära över dörrarna, göra tjärkors. Så högg man en yxa i var ladugårdströskel så att inte trollen skulle kunna ta sig in. Detta har inte förekommit i mitt minne. Jag hörde de gamla berättade om det.

Upptecknat av Ragnar Nilsson år 1929  
VFA 1784 sid. 71

**Berättat av Sven August Gräsberg, född år 1864 i Sunnemo**

Uppgiften rör Påsk.

Far (f. 1826) talade om, att man i hans barndom brukade måla ett kors av tjära över eller på dörren till ladugården. Somliga målade tre små kors på dörren. En gammal ladugårdsdörr kunde den tiden vara alldeles "belamrad" med kors. Dessa kors tjänade till att hålla häxor och trollkäringar från ladugården. Korsen målades på dörren om påskaftonen.

Upptecknat av Ragnar Nilsson år 1931  
VFA 2314 sid. 40 – 41

Inom några år kommer jag att ha en sammanställning klar och den kommer att finnas tillgänglig i någon tryckt form.

Jag kan också informera om att den 11 juli i år så är det 45 år sedan som minnestavlan vid kyrkan invigdes. Jag var elva år och hade i födelsedagspresent fått en bandspelare i present. Jag gjorde en bandinspelning av det tal som min morfar Nils höll. Hans tal eller snarare föredrag om bygdens historia och minnestavlans tillblivelse har jag nu skrivit ned och kommer alldeles strax att överlämna till Hembygdsföreningen, såväl en cd med talet som en utskrift av detsamma.

Jag inledde med min mammas farfars ankomst till Sunnemo för 123 år sedan. Jämfört med idag gick livet i ett betydligt mer lugnare tempo. Idag översköls vi med ca 5000 kommersiella budskap varje dag. Man har räknat ut att min generation möter lika många människor på en månad som min morfarsfar gjorde under hela sin livstid.

Men hur kommer då Sunnemo att se ut om 123 år. Ja, det är svårt att sia om den saken, men jag hoppas att det fortfarande är lika vackert och idylliskt som det är nu. Jag hoppas också att det finns arbetstillfällen här eller i närheten, för det är arbetstillfällen som är grunden för ett samhälles existens. Jag tror dock att med modern teknik, entreprenörskap och god vilja så kommer den saken att ordna sig. Men ni som bor här och vi som brukar vara här, vi måste hjälpas åt, vi måste tänka utanför de vanliga ramarna och komma på just det där som behövs för att intresset för Sunnemo ska bestå även i framtiden.

Jag hoppas också att någon av mina framtida släktingar står här om en så där 120 år i ett blomstrande Sunnemo och får samma förmån som jag att hälsa våren välkommen.

Och med dessa avslutande ord tycker jag att det är dags att hälsa våren välkommen med ett fyrfaldigt leve.

Leve våren, våren leve

Hurra Hurra Hurra Hurra